

Indholdsfortegnelse

1. Celler, forrum mv.....	5
2. Inventar	7
3. Tv-overvågning mv.....	8
4. Vejledning til detentionsanbragte om rettigheder og pligter	10
5. Andre forhold.....	11
6. Håndtering af berusere	12
7. Sager til gennemsyn.....	13
7.1. Lidt om sagerne	13
7.2. Belægning.....	15
7.3. Regelgrundlag.....	16
7.4. Udstrækning af pligten til at føre blanketter.....	17
7.5. Politimesteren i Grønlands dagsbefaling mv.....	19
7.6. Grundlaget for detentionsanbringelsen (af berusere).....	20
7.7. Fremstilling for læge	21
7.8. Visitation	23
7.9. Tilsyn	24
7.9.1. Tilsyn med berusere	26
7.9.2. Tilsyn i øvrigt.....	28
8. Opfølgning.....	29
9. Underretning.....	29

Den 26. maj 2003 foretog jeg og en af mine medarbejdere inspektion af arresten/detentionen i Qeqertarsuaq. Inspektionen udgjorde en af i alt syv inspektioner af arrester/detentioner og anstalter for domfældte i Grønland i uge 21 og 22.

Jeg har tidligere i september måned 1991 foretaget inspektion af den tidligere arrest/detention. Den nuværende arrest/detention var på det tidspunkt under opførelse.

Jeg havde ved inspektionen en indledende samtale med den polititjenestemand, Mads Iversen, som har det daglige ansvar for arresten/detentionen (arrestforvareren), og politiassessor Martin Preisz Gravesen, Politimesteren i Grønland.

Derefter foretog jeg en besigtigelse af arresten/detentionen.

Under inspektionen bad jeg om kopi af materiale vedrørende de første 20 anbringelser i arresten/detentionen i 2003, jf. nedenfor under pkt. 7.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen og Justitsministeriet for at myndighederne kunne få lejlighed til at fremkomme med eventuelle bemærkninger om de faktiske forhold som rapporten måtte give anledning til. Politimesteren i Grønland har ved brev af 16. oktober 2003 fremsat bemærkninger til pkt. 7.7. Bemærkningerne vedrører ikke de faktiske forhold, men retlige forhold i forbindelse med fremstilling for læge. Bemærkningerne er indarbejdet i denne rapport. Jeg har ikke modtaget bemærkninger fra Direktoratet for Kriminalforsorgen og Justitsministeriet.

Generelle spørgsmål m.v.

Politiet oplyste at der sjældent er berusede personer i arresten/detentionen. Arresten/detentionen bliver først og fremmest anvendt til domfældte. På tidspunktet for inspektionen var to domfældte – hver med en dom på tre måneders anbringelse i anstalt – anbragt i arresten/detentionen. Jeg forstod at de begge skulle udstå (hele) straffen i arresten/detentionen i Qeqertarsuaq.

Efter bekendtgørelse nr. 239 af 1. april 1999 om anstaltsophold i Grønland kan politimesteren i særlige tilfælde bestemme at en domfældt anbringes i politiets detentioner. Dette forudsætter dog efter § 1, stk. 3, at der er tale om ”korterevarende ophold”.

Jeg har ved brev af 4. juli 2003 rejst nogle generelle spørgsmål om anvendelsen af og regel-anvendelsen i arresterne/detentionerne i Grønland over for Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen (j.nr. 2003-2257-618). Jeg har herved peget på nogle forskellige spørgsmål som opstår som følge af at der i de samme lokaler – som primært er indrettet til at huse berusere – anbringes både berusere, domfældte og tilbageholdte. Jeg har henstillet til Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen at undergive de spørgsmål som jeg har rejst om anvendelsen af arresterne/detentionerne, en samlet overvejelse, eventuelt på baggrund af den kommende betænkning fra Retsvæsenkommissionen. Jeg har i brevet af 4. juli 2003 specielt peget på

- at forrummet til arrester/detentioner bør møbleres efter en møbleringsplan der også tilgodeser behovet for at andre end berusere kan få så rimelige (arresthus/anstalts)omgivelser at opholde sig i som muligt,
- at det bør overvejes at anbringe egentligt møblement i de celler der mere permanent anvendes til andre end berusere, f.eks. i form af en (sammenklappelig) seng, et bord, en stol og måske andet,
- at tv-overvågningen bør kunne slås fra i de celler der anvendes til andre end berusere, og at også tv-overvågningen af forrummet bør kunne slås fra – eller afskaffes,
- at det bør overvejes at give andre end berusere mulighed for at aflåse deres dør til cellerne, og

- at andre end berusere bør have mulighed for at opbevare deres private genstande (f.eks. penge) i et mindre, aflåst skab f.eks. i forlokalet.

Jeg har i brevet af 4. juli 2003 tilkendegivet at de ovennævnte spørgsmål retter sig specielt mod de byer og bygder hvori ikke er placeret en anstalt for domfældte.

Jeg har endvidere i brevet af 4. juli 2003 givet udtryk for den opfattelse at der er behov for at der sker en nærmere gennemgang af de gældende regelsæt med henblik på at det gøres helt klart hvilke rettigheder og pligter – og forhold i øvrigt – der gælder for hver af de ovennævnte tre kategorier af anbragte i arresterne/detentionerne i Grønland. Jeg har henstillet til Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen at der sker en sådan nærmere gennemgang og præcisering i det omfang der ikke ved Retsvæsenkommissionens arbejde foreligger en afklaring af spørgsmålet.

Justitsministeriet har ved brev af 22. august 2003 oplyst at ministeriet har anmodet Politimesteren i Grønland om en udtalelse om hvorvidt det er muligt at imødekomme bemærkningerne i brevet af 4. juli 2003 vedrørende arresterne/detentionernes indretning. Justitsministeriet har samtidig oplyst at ministeriet når Retsvæsenkommissionens betænkning formentlig i slutningen af efteråret 2003 foreligger, vil vende tilbage med oplysninger om hvilke initiativer der i givet fald bør iværksættes. Ministeriet har herudover oplyst at jeg vil modtage særskilt underretning fra Direktoratet for Kriminalforsorgen om forholdene i arresterne/detentionerne for tilbageholdte og domfældte.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i brev af 9. september 2003 oplyst at direktoratet ved brev af 20. august 2003 har anmodet Politimesteren i Grønland om en udtalelse vedrørende spørgsmål om forholdene i arrester/detentioner for tilbageholdte og domfældte og om visitation til anstalter og arrester/detentioner. Direktoratet forventer at kunne vende tilbage til sagen inden udgangen af oktober måned 2003.

Jeg foretager mig ikke noget vedrørende disse spørgsmål på det foreliggende grundlag i henseende til inspektionen af arresten/detentionen i Qeqertarsuaq.

1. Celler, forrum mv.

Arresten/detentionen er beliggende i en tilbygning til politistationen og i tilslutning til politiets tjenestebolig. Arresten/detentionen blev taget i brug i slutningen af 1991.

Arresten/detentionen rummer tre celler og et forrum. Tilbygningen indeholder herudover tre sekundære rum. I det ene rum er der toilet (tørkloset) og – på den anden side af en halv skillevæg – en håndvask og en udslagsvask. Det andet rum indeholder et brusebad og – på den anden side af en halv skillevæg – yderligere en håndvask. Væggene i toilet- og baderum er beklædt med lysegrå fliser, og gulvet er belagt med røde klinker. Det sidste af de tre sekundære rum er et meget smalt, lille rum lige til højre for indgangsdøren; dette rum blev på tidspunktet for inspektionen brugt af politiet som arkivrum. Alle rum har dør ud til forrummet der således var forsynet med syv døre inklusiv den (sikrede) indgangsdør.

Forummet, der er et rimelig stort (ca. 10-12 m²) og aflangt lokale, er indrettet med et mindre køkkenbord af stål med en indbygget vask i den ene ende og kogeplader i den anden. Køkkenbordet er placeret til venstre lige inden for indgangsdøren og er bygget ind i en niche således at bordet flugter med væggen. Under køkkenbordpladen er der dels et lille skab (under vasken), dels et mindre køleskab med en lille fryseboks. Forummet er yderligere møbleret med et lille spisebord, to spisestuestole og en lille reol. Der er et fjernsyn og en video i forrummet og endvidere en kaffemaskine, en brødrister og en elkedel.

Politiet oplyste at der om aftenen sættes nogle blødere stole fra politistationen ind i arresten/detentionen.

Politiet oplyste at de to domfældte som på tidspunktet for inspektionen boede i arresten/detentionen, havde efterlyst en ovn til at bage og stege i. Som forholdene er nu, kan de anbragte kun koge deres mad. Politiet oplyste at der var planer om at købe en mindre ovn.

For så vidt angår nyt inventar, henviser jeg i øvrigt til pkt. 2 nedenfor.

Cellerne, der er næsten lige store, er på ca. 6 m². Der er højt til loftet (ca. 2,4 m).

Der er isat almindelige vinduer i cellerne, og der er således dagslys i cellerne. Vinduerne er ind mod cellerne og i flugt med væggen forsynet med en panserglasplade. Arresten/detentionen ligger så højt i forhold til omgivelserne at der ikke er indkig i cellerne udefra. Politistationen, der i sig selv ligger temmelig højt, ligger således på en skråning ned mod havnen, og arresten/detentionen er bygget til politistationen ned ad skrænten, men i niveau med politistationen.

Cellerne er forsynet med kaldeanlæg indbygget i væggen, røgdetektor og tv-overvågningskamera indfældet i loftet. Der er et indkigshul i døren. I celle nr. 1 var klappen foran indkighullet brækket af. Midt på gulvet er der et afløb med en rist. Der er loftsbelysning. Væggene i cellerne – og i forrummet – er malet lysegrå, og gulvene i cellerne og i forrummet er belagt med linoleum.

Også forrummet er dækket af et tv-overvågningskamera. Arrestforvareren oplyste at kameraet var blevet tilovers i forbindelse med nedlæggelse af den gamle arrest/detention og derfor var blevet indfældet i loftet i forrummet.

Der er gulvvarme i hele tilbygningen.

I celle nr. 1 der fortrinsvis anvendes til berusere, stod på tidspunktet for inspektionen en vinylbetrukket madras op af væggen. De to andre celler var møbleret med senge med tilhørende springmadrasser. Sengene kan hurtigt skilles ad og stuves væk i et stort disponibelt rum i ”kælderen” under arresten/detentionen.

Der var ikke andet møblement i disse celler, der som allerede nævnt på tidspunktet for inspektionen var beboet af to domfældte der begge afsonede tre måneders anstaltsanbringelse.

Cellerne og bade- og toiletforholdene gjorde et udmærket indtryk. Tilsvarende gælder forrummet med tilhørende køkkenafsnit. Uanset dets størrelse tjente forrummet på en fornuftig måde både som spise- og opholdsareal.

2. Inventar

Direktoratet for Kriminalforsorgen har i brev af 14. maj 2003 oplyst følgende:

”I brev af 23. april 2003 har ombudsmanden til brug for den kommende inspektion af ovennævnte detentioner [Kangerlussuaq, Ilulissat, Aasiaat, Qasigiannugit og Qeqertarsuaq; min bemærkning] bedt om aktuelle oplysninger om eventuelle planer, projekter, igangværende arbejder mv.

Direktoratet kan oplyse, at forhold vedrørende detentionerne som udgangspunkt henhører under politiets område. Direktoratet har dog konkret truffet afgørelse om at efterkomme et ønske om inventar til alle detentionerne. Det nye inventar forventes installeret hurtigst muligt.”

Politimesteren i Grønland oplyste at direktoratets beslutning er truffet med henvisning til ønsker som Politimesteren i Grønland har fremsat vedrørende samtlige arrester/detentioner i Grønland. Jeg modtog under opholdet i Grønland efter anmodning kopi af (dele af) politimesterens brevveksling med Direktoratet for Kriminalforsorgen i den anledning.

Politimesteren i Grønland oplyste på min forespørgsel at politimesteren ikke var bekendt med en inventarplan for nogen af arresterne/detentionerne i Grønland.

Det fremgår af brevvekslingen at ønsket om udskiftning af inventaret i detentionerne blev fremsat af politimesteren i brev af 19. februar 2001, og at politiet i Qeqertarsuaq på forespørgsel har videregivet følgende ønsker til Politimesteren i Grønland (og dermed indirekte til direktoratet):

”1 nyt spisebord da det gamle er meget slidt og står usikkert. 2 nye spisebordsstole. 2 nye madrasser.”

Det fremgår ikke af den udleverede brevveksling (som jeg som nævnt ikke har modtaget i sin helhed) hvad Direktoratet for Kriminalforsorgen helt konkret har givet tilsagn om over for Politimesteren i Grønland, men politimesteren oplyste at de forskellige distrikter har fået tildelt det som de har ønsket.

Inden jeg foretager mig videre, beder jeg Direktoratet for Kriminalforsorgen om en udtalelse om hvad der videre er sket i sagen for så vidt angår inventaret i arresten/detentionen i Qeqertarsuaq. Jeg beder endvidere direktoratet om at oplyse om der foreligger inventarplaner for arresterne/detentionerne i Grønland – og herunder arresten/detentionen i Qeqertarsuaq.

3. Tv-overvågning mv.

Inspektionen blev påbegyndt kl. 10.00. Der var som nævnt på tidspunktet for inspektionen to domfældte indsat i arresten/detentionen. Den ene af disse var taget på arbejde tidligere på dagen, mens den anden efter det oplyste opholdt sig i arresten/detentionen.

Efter pkt. 4.3 i bilag 1 til Politimesteren i Grønlands dagsbefaling I, nr. 45 af 28. marts 2001 (bilag 1 er en instruks for anvendelse af bærbar radio samt for tv-overvågning i forbindelse med overvågning af indsatte i detentionerne) skal monitoren tændes og slukkes efter behov, men bør slukkes når overvågningsområdet er tomt.

Ved inspektionens start var skærmen som er tilknyttet tv-overvågningsystemet, tændt.

Som nævnt var overvågningsområdet ikke tomt på det nævnte tidspunkt idet der var en domfældt til stede i arresten/detentionen. At monitoren var tændt, følger derfor af de regler som Politimesteren i Grønland har fastsat.

Hvad tv-overvågning af domfældte og tilbageholdte angår, henviser jeg i øvrigt til det som jeg har anført i mit brev af 4. juli 2003 til Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen, jf. ovenfor under pkt. 1.

Efter det samme bilag 1, pkt. 4.1, skal billedet fra det enkelte kamera/lokale være på monitoren mindst 10 sekunder. Skiftehastigheden kan justeres på kameravælgeren.

Ved afprøvningen af tv-overvågningssystemet konstaterede jeg at skærbilledet skiftede mellem de enkelte kameraer med et langt kortere interval end 10 sekunder.

Jeg henledte politiets opmærksom på denne regel, og jeg går ud fra at den nu følges.

Efter pkt. 4.2 i bilag 1 bør monitoren placeres så publikum på politistationen – og gæster i private hjem hvor der er opstillet monitører – ikke har mulighed for at se tv-billedet.

Politiet oplyste at en monitor magen til den på stationen er opstillet i tjenesteboligen. Også denne monitor, der er placeret i soveværelset, blev besigtiget.

Jeg har ingen bemærkninger til placeringen af monitorerne i arresten/detentionen i Qeqertarsuaq.

Der var i arresten/detentionen i Qeqertarsuaq ikke alene monteret kameraer i de tre detentionslokaler, men som allerede nævnt også i forrummet. Kameraet i forrummet er eftermonteret.

Også dette spørgsmål er omfattet af den under pkt. 1 nævnte generelle sag (mit brev af 4. juli 2003 til Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen). Jeg foretager mig derfor ikke noget vedrørende dette forhold på nuværende tidspunkt i anledning af inspektionen af arresten/detentionen i Qeqertarsuaq.

Brandalarmsystemet var blevet afprøvet af inspektionsholdet fra Politimesteren i Grønland tidligere på dagen og virkede da. Jeg fandt herefter ikke grundlag for selv at lade alarmerne afprøve.

Stationslederen oplyste at brandalarmerne bliver afprøvet hver måned i overensstemmelse med de regler som politimesteren har fastsat (dagsbefalingens bilag 1). Tidspunktet for afprøvnin-gen og resultatet bliver ført i døgnrapporten (som fastsat i nævnte bilag 1) og altså ikke på en særlig liste der er hængt op på opslagstavlen således som det sker i nogle andre arre-ster/detentioner.

Jeg undersøgte ikke de nævnte tilførsler til døgnrapporten, men lægger til grund at dagsbefa-lingens bestemmelser er blevet fulgt på dette punkt i arresten/detentionen i Qeqertarsuaq.

Efter min opfattelse vil førelse af en liste således som det praktiseres i andre arre-ster/detentioner, give en mere sikker afprøvningsrutine end den fremgangsmåde der er fastsat i dagsbefalingens bilag 1. Kontrollen med om dagsbefalingen bliver fulgt, vil også være lette-re.

Jeg henstiller til Politimesteren i Grønlands overvejelse at ændre dagsbefalingens bilag 1 på dette punkt når dagsbefalingen i øvrigt skal revideres.

4. Vejledning til detentionsanbragte om rettigheder og pligter

Det fremgår af ovennævnte dagsbefalings pkt. 3g at bestemmelserne under pkt. 3 – om lægeundersøgelse, tobaksrygning, fællesskab med andre anbragte mv. – skal være opslået i arresten/detentionen med såvel grønlandsk som dansk tekst.

En kopi af fællesreglerne påført datoen 15. maj 2003 var på tidspunktet for inspektionen slået op på væggen i de enkelte celler.

5. Andre forhold

Politiet oplyste at de anbragte får tilbud om selv at lave maden. Afhængigt af hvem de anbragte er, sørger de også selv for at købe mad ind. Hvis de anbragte ikke ønsker selv at lave mad, bestiller politiet varm mad til dem på alderdomshjemmet i Qeqertarsuaq. I tiden forud for inspektionen havde de anbragte selv ønsket at lave maden.

Efter dagsbefalingens pkt. 5b bør tilbageholdte så vidt muligt have lejlighed til at komme i fri luft en halv time hver dag.

Døren til arresten/detentionen er normalt ikke låst. De anbragte kan således selv gå udenfor når de har behov for frisk luft. Politiet oplyste at der bliver holdt øje med hvordan de nyanbragte har det, og at det nøje bliver vurderet hvad de er for personer. Hvis det er indsatte som politiet kan stole på (domfældte), får de som nævnt selv lov til at gå i byen og købe ind. De skal blot overholde de tidspunkter der forud bliver fastsat. De anbragte kan også, med den samme begrænsning, få udgang til at besøge eventuel familie i byen. Hvis den/de anbragte undtagelsesvist er tilbageholdte, får de ikke lov til selv at gå i byen for at købe ind, men de har mulighed for at købe ind sammen med politiet. Det er heller ikke i en sådan situation normalt nødvendigt at låse arresten/detentionen af.

Kl. ca. 22.00 låses arresten/detentionen af for natten. Tilbageholdte og domfældte er i modsætning til berusere ikke låst inde på cellerne – heller ikke om natten.

På forespørgsel oplyste politiet at indsatte som er isolerede efter rettens bestemmelse, har adgang til overvågede besøg. I sådanne tilfælde gør politiet mest muligt for at efterleve bestemmelsen om isolation. Er der andre indsatte i arresten/detentionen samtidig med den isolerede, inddrages disses eventuelle mobiltelefon. Det er dog ikke praktisk muligt at sikre sig fuldstændigt i en sådan situation.

Politiet oplyste at der i øvrigt næsten aldrig er problemer med de anbragte. De fleste domfældte har begået deres forbrydelse i beruset tilstand og er – når de er ædru – fredelige mennesker og som regel også flove over det som de har gjort.

Der kan undertiden opstå disciplinære problemer. Politiet oplyste om en episode med en domfældt der på tidspunktet for inspektionen var anbragt i arresten/detentionen, og som weekenden før inspektionen ikke kom tilbage til arresten/detentionen til den aftalte tid (kl. 22.00). Politiet måtte hente den domfældte på værtshus, og den pågældende fik efterfølgende at vide at han ikke måtte gå ud de næstfølgende dage. Politiet havde på tidspunktet for inspektionen endnu ikke fået talt med den pågældende om episoden. Politiet oplyste at den pågældende, hvis det skulle vise sig at blive et tilbagevendende problem, ville blive pålagt at indtage antabus som vilkår for udgang. Et sådant eventuelt vilkår kan først stilles efter at den pågældende er blevet undersøgt af en læge.

Spørgsmålet om behandlingen af disciplinærsager i arresterne/detentionerne indgår i den generelle sag som jeg har omtalt ovenfor under pkt. 1.

6. Håndtering af berusere

Til spørgsmålet om håndteringen af berusere oplyste politiet at der kun havde været to berusere i arresten/detentionen i de sidste mange måneder forud for inspektionen. Min gennemgang af anholdelsesprotokollen viser dog at der har været fire berusere anbragt i arresten/detentionen i Qeqertarsuaq i de første fem måneder af 2003, jf. pkt. 7.1. nedenfor.

De personer som der i arresten/detentionen har været størst problemer med, er anbragte som i beruset tilstand truer med at begå selvmord. Sådanne personer – og personer som tidligere har forsøgt at begå selvmord, og som påtænkes anbragt i arresten/detentionen – bliver behandlet med stor agtpågivenhed.

7. Sager til gennemsyn

Jeg bad under inspektionen om udlån af rapporter mv. vedrørende de første 20 anbringelser i arresten/detentionen i 2003. Politiet oplyste at der i 2003 indtil tidspunktet for inspektionen endnu ikke havde været 20 anbringelser i arresten/detentionen. Jeg modtog herefter skriftligt materiale vedrørende de 18 anbringelser som der i 2003 og indtil tidspunktet for inspektionen havde været i arresten/detentionen.

7.1. Lidt om sagerne

Det modtagne materiale består af kopier af

- anholdelsesprotokollen for perioden fra den 2. januar til den 16. maj 2003,
- blanketter om visitation, tilsyn mv. af anholdte/tilbageholdte der indsættes i politiets detentioner, vedrørende fire berusere anbragt i arresten/detentionen i 2003 (anbringelserne er foretaget henholdsvis den 19. januar, 28. februar, 13. april og 16. maj 2003) og

- blanketter med oplysninger om tilsyn af de personer der på et givet tidspunkt har været indsat i arresten/detentionen.

Der har som allerede nævnt været 18 tilførsler til anholdelsesprotokollen i 2003 forud for tidspunktet for inspektionen. Af disse 18 personer har de 15 været anbragt i arresten/detentionen. Min gennemgang nedenfor omfatter disse 15 sager. (Anholdelsesprotokollen nr. 04, 12 og 17/03 er således ikke omfattet af gennemgangen).

Af de 15 personer som har været anbragt i arresten/detentionen, har 4 været anbragt (udelukkende eller delvist) på grund af beruselse. Af de resterende 11 personer er 5 personer i anholdelsesprotokollen anført som afsonere (anholdelsesprotokollens nr. 06, 07, 10, 13 og 14/03), og én er anført som arrestant. Sidstnævnte blev overført fra arresten/detentionen i Aasiaat og ca. tre uger senere tilbageført dertil (anholdelsesprotokollens nr. 08/03).

De sidste fem personer er anholdt og anbragt i arresten/detentionen i forbindelse med politiets efterforskning af nogle straffelovsovertrædelser (vold, voldtægt, trusler på livet og indbrud og – i et enkelt tilfælde – spirituskørsel). De pågældende er alle løsladt senere samme dag efter endt afhøring. For disse fem personers vedkommende kan opholdet i arresten/detentionen således sidestilles med anbringelse i venterum i Danmark (anholdelsesprotokollens nr. 01, 02, 03, 09 og 15/03).

De problemer som gav grundlag for at jeg i brevet af 4. juli 2003 rejste nogle generelle spørgsmål over for Justitsministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen (jf. ovenfor under pkt. 1), har – hvad arresten/detentionen i Qeqertarsuaq angår – især betydning for 6 ud af de 15 personer som har været anbragt i arresten/detentionen (de fem afsonere og arrestanten).

7.2. Belægning

Der har ifølge anholdelsesprotokollen fra den 23. januar 2003 og frem til tidspunktet for inspektionen til stadighed været personer anbragt i arresten/detentionen. I perioden fra årsskiftet og til den 23. januar 2003 har detentionen efter oplysningerne i anholdelsesprotokollen kun kortvarigt været i brug (den 2., 7. (i to tilfælde) og 19. januar 2003; kun i det sidstnævnte tilfælde har der været tale om overnatning).

Ifølge anholdelsesprotokollen var der den 4. april 2003 anbragt fire domfældte i arresten/detentionen samtidig (anholdelsesprotokollens nr. 07, 10, 13 og 14/03). Forholdet er nærmere det at disse personer har været anbragt i arresten/detentionen i perioden fra den 13. marts 2003, hvor den sidst tilkomne af de fire domfældte blev anbragt, og frem til den 19. april 2003 hvor anholdelsesprotokollens nr. 10/03 blev løsladt, dvs. i mere end en måned.

Jeg beder Politimesteren i Grønland oplyse hvorledes disse fire personer har været anbragt i arresten/detentionen. Jeg beder endvidere politimesteren om en udtalelse om belægningen i arresten/detentionen.

Tilsvarende forhold har ifølge anholdelsesprotokollen gjort sig gældende den 3. februar 2003 – om end kortvarigt (i ca. tre timer). Det drejer sig om anholdelsesprotokollens nr. 06, 07, 08 og 09/03.

Også den 16. maj 2003 var der ifølge anholdelsesprotokollen anbragt flere personer i detentionen end de tre som der er (detentions)rum til (nemlig anholdelsesprotokollens nr. 07, 13, 14 og 18/03).

Jeg beder på tilsvarende måde som ovenfor Politimesteren i Grønland om en udtalelse.

Jeg anmoder endvidere Justitsministeriet om at udtale sig om spørgsmålet.

7.3. Regelgrundlag

Det retlige grundlag for anbringelsen af spirituspåvirkede personer i detentionen er Politimesteren i Grønlands dagsbefaling I, nr. 45 (den gældende dagsbefaling er udstedt den 28. marts 2001). For anbringelsen af domfældte i arresten/detentionen er det retlige grundlag § 1, stk. 3, i Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 239 af 1. april 1999 om anstaltsophold i Grønland hvorefter politimesteren i særlige tilfælde kan bestemme at en domfældt anbringes i politiets detentioner. Det forudsættes – som nævnt ovenfor under pkt. 1 – at der er tale om ”korterevarende ophold”.

Jeg har i forbindelse med min opfølgingsinspektion den 24. august 2001 af arresten/detentionen i Nuuk rejst spørgsmål om det retlige grundlag for anbringelsen af tre tilbageholdte i arresten/detentionen. I min opfølgingsrapport af 21. februar 2002 (j.nr. 2001-2855-618) har jeg refereret Politimesteren i Grønlands redegørelse for det retlige grundlag for anbringelse af tilbageholdte i arresterne/detentionerne i Grønland (især mangeårig praksis) – en redegørelse som Direktoratet for Kriminalforsorgen og Justitsministeriet har tilsluttet sig. Jeg har i opfølgingsrapporten karakteriseret det retlige grundlag for anbringelsen af denne kategori af indsatte i arresterne/detentionerne som upræcist, men har samtidig meddelt at jeg ikke foretager mig videre vedrørende dette spørgsmål under hensyn til oplysninger om at der ”nu søges tilvejebragt mere præcise regler for tilbageholdtes ophold i detentioner i Grønland”.

Politimesteren i Grønland har oplyst at korterevarende ophold efter praksis normalt er op til 30 dage, men undertiden op til 60 dage (anstaltsbekendtgørelsens § 1, stk. 3).

Det fremgår af anholdelsesprotokollen at en domfældt har været indsat i arresten/detentionen i Qeqertarsuaq i en betydeligt længere periode; fra den 23. januar til den 22. maj 2003 (anholdelsesprotokollens nr. 07/03).

Jeg beder under henvisning hertil Politimesteren i Grønland om en nærmere redegørelse for politimesterens praksis efter bekendtgørelsens § 1, stk. 3.

Jeg anmoder endvidere Justitsministeriet om at udtale sig om spørgsmålet.

7.4. Udstrækning af pligten til at føre blanketter

Som bilag 2 til Politimesteren i Grønlands dagsbefaling I, nr. 45 af 28. marts 2001 er optrykt en "blanket vedrørende visitation, tilsyn mv. af anholdte, administrativt frihedsberøvede og tilbageholdte/afsonere, der indsættes i politiets detentioner".

Den blanket som har været anvendt af politiet i Qeqertarsuaq i forbindelse med de ovenfor nævnte 15 tilfælde af anbringelse i arresten/detentionen i første halvår af 2003, bærer påskriften bilag 1 og overskriften "Blanket vedrørende visitation, tilsyn mv. af anholdte/tilbageholdte, der indsættes i politiets detentioner". Denne blanket blev udsendt af Politimesteren i Grønland som bilag 1 til politimesterens cirkulæreskrivelse nr. 63 af 22. august 2000.

Politimesteren har i denne cirkulæreskrivelse bl.a. anført følgende:

"Endelig giver redegørelsen [min(e) redegørelse(r) af 11. februar 2000 efter inspektioner den 18. august - 23. august 1999; min bemærkning] mig anledning til at indføre en blanket (bilag 1), hvorunder bl.a. **anholdtes/tilbageholdtes** tilstand skal beskrives [min fremhævelse], ligesom det skal fremgå om den indsatte har været fremstillet for en læge. Blanketten skal ligeledes påføres oplysning om, hvorvidt der er foretaget visitation. Endelig skal tilsyn med den indsatte registreres på blanketten."

Den anvendte blanket må anses for bortfaldet ved udsendelsen af den nugældende dagsbefaling af 28. marts 2001 (jf. dagsbefalingens bilag 2) og burde således ikke have været anvendt.

Jeg går ud fra at politiet i Qeqertarsuaq vil indhente og herefter anvende den sidstnævnte blanket og foretager mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Jeg må på baggrund af det materiale som jeg har modtaget fra politiet i Qeqertarsuaq, konstatere at der kun er ført (individuelle) blanketter for så vidt angår berusere. Der er således ikke ført blanket i forbindelse med anbringelsen af den under pkt. 8.1. nævnte tilbageholdte eller de fem domfældte. Jeg ser i den forbindelse bort fra tilsynet med de på et givet tidspunkt anvendte arrest/detentionsrum der – må jeg gå ud fra – kun af hensyn til overskuelighed fortløbende er ført i rubrikkerne på blankettens side 2.

I overskriften på blanketten er der – i modsætning til tidligere – nu også anført ”afsonere der indsættes i politiets detentioner”.

Jeg må umiddelbart lægge til grund at der nu – efter udsendelsen af den nye dagsbefaling og i modsætning til tidligere – skal føres en blanket for hver af de indsatte i arresten/detentionen uanset hvilken kategori disse tilhører; og altså også for domfældte. Ud over af blankettens overskrift (bilag 2 til dagsbefalingen) kan dette udledes (eksempelvis) af dagsbefalingens pkt. 2l, jf. pkt. 2j, nr. 1, 2. punktum.

At det forholder sig således, fremgår dog ikke klart af selve dagsbefalingen. Under henvisning hertil og til det ovenstående citat fra Politimesteren i Grønlands cirkulæreskrivelse af 22. august 2000 beder jeg – før jeg foretager videre – Politimesteren i Grønland om en udtalelse herom.

Da der ikke er ført blanketter for andre end berusere, omfatter min gennemgang nedenfor – om visitation, fremstilling for læge, underretning af hjemmet mv. – kun denne kategori af indsatte.

Min gennemgang af politiets tilsyn med de indsatte omfatter dog alle kategorier af indsatte.

7.5. Politimesteren i Grønlands dagsbefaling mv.

Nærmere regler om anbringelse i arresterne/detentionerne i Grønland er som nævnt fastsat i Politimesteren i Grønlands dagsbefaling I, nr. 45 af 28. marts 2001 om arrester og detentioner. Som bilag til dagsbefalingen foreligger som ligeledes nævnt en blanket som forudsætter afgivelse af en lang række oplysninger. Blanketten indeholder felter til angivelse af generalia for den anholdte. Desuden er der felter til angivelse af dato og klokkeslæt for henholdsvis anholdelsen, eventuel fremstilling for lægen, visitationen, iværksættelsen af og aflysningen af det (eventuelle) skærpede tilsyn med den indsatte, felter til oplysninger om hvorvidt den anholdte er påvirket (og til angivelse af graden af påvirkethed), og oplysninger om udlevering af eventuelle tilbageholdte effekter – herunder et felt til den indsattes kvittering for modtagelse heraf.

Blanketten indeholder endvidere rubrikker til angivelse af dato for (eventuel) tilbageholdelse af den indsatte og for fristforlængelser og rubrikker til oplysninger om det retlige grundlag for tilbageholdelsen (den grønlandske retsplejelovs § 18, stk. 1, nr. 1, 2 eller 3 og/eller § 18, stk. 2). Blanketten indeholder endvidere rubrikker til angivelse af tidspunktet for tilsyn med den indsatte, angivelse af karakteren af det enkelte tilsyn (fysisk/teknisk) og rubrikker til angivelse af hvem der har foretaget tilsynet.

7.6. Grundlaget for detentionsanbringelsen (af berusere)

Efter dagsbefalingens pkt. 2a, må anbringelse af spirituspåvirkede personer i detention kun ske i tilfælde hvor det skønnes strengt nødvendigt. Dette er uddybet på følgende måde i Politimesteren i Grønlands cirkulæreskrivelse af 22. august 2000:

”Det indskræpes, at anbringelse af **spirituspåvirkede personer** kun må ske i tilfælde, hvor det skønnes strengt nødvendigt, jf. dagsbefaling I, nr. 45, pkt. 2a. Det vil navnlig sige i tilfælde, hvor den spirituspåvirkede skønnes at være til fare for sig selv eller andre.

Det er således udgangspunktet, at spirituspåvirkede personer **ikke må** anbringes i politiets detentioner, men så vidt muligt enten skal køres hjem eller overlades i eventuelle pårørendes varetægt [politimesterens fremhævelser; min bemærkning].”

Det fremgår i alle de fire tilfælde af den udfyldte blanket at de pågældende var berusede. I alle fire tilfælde er det afkrydset at der er tale om påvirkning af alkohol, og også graden af påvirkning er angivet. I tre tilfælde er det afkrydset at den pågældende var påvirket i middel grad. I et enkelt tilfælde er det afkrydset at den pågældende var påvirket i svær grad (anholdelsesprotokollens nr. 05/03).

Jeg har ikke grundlag for en nærmere efterprøvelse af om betingelserne i dagsbefalingens pkt. 2a, hvorefter detentionsanbringelse kun kan ske hvis det skønnes strengt nødvendigt, har været opfyldt i de enkelte tilfælde. Jeg går ud fra at betingelserne har været opfyldt i alle tilfælde.

Jeg lægger herefter til grund at alle fire anbringelser har været i overensstemmelse med dagsbefalingens pkt. 2a.

7.7. Fremstilling for læge

I ingen af de fire tilfælde har den anholdte været fremstillet for en læge inden anbringelse i detentionen.

Under inspektionen oplyste politiet at berusede personer ikke ofte bliver undersøgt af en læge før indsættelsen i detentionen. Dette skyldes at der i Qeqertarsuaq ikke er noget realistisk alternativ til anbringelse i detentionen i forhold til berusede personer. Sygehuset i Qeqertarsuaq er ikke egnet til at modtage berusere.

I den ovennævnte cirkulæreskrivelse af 22. august 2000 har Politimesteren i Grønland – i fortsættelse af ovenstående citat – anført følgende om spørgsmålet om fremstilling for en læge:

”Hvis en anbringelse i detentionen skønnes strengt nødvendigt bør den pågældende inden indsættelsen så vidt muligt **fremstilles for en læge** [politimesterens fremhævelse; min bemærkning]. Såfremt der ikke findes en læge i byen kan fremstillingen efter omstændighederne ske for en sygeplejerske eller en anden repræsentant for sundhedsvæsenet. Dagsbefaling I, nr. 45 vil snarest blive ændret i overensstemmelse hermed .”

Efter den nugældende dagsbefaling – der er udstedt godt et halvt år efter politimesterens cirkulæreskrivelse af 22. august 2000 – består der kun en pligt til at bringe den anholdte til lægen (eller stationssygeplejersken) hvis der opstår mistanke om at den pågældende kan være syg eller er kommet til skade (eller hvis der er (konkret) mistanke om at den pågældende er selvmordstruet, eller der foreligger oplysninger om personlige forhold der indikerer at personen – uanset sin fremtræden – ikke kan udelukkes fra at være selvmordstruet, f.eks. fordi han/hun inden for de seneste to år har været anbragt på hospital eller anden institution efter den grønlandske kriminallovs § 113), jf. dagsbefalingens pkt. 2f. Den ovenfor citerede passus fra cirkulære-

skrivelsen af 22. august 2000 om fremstilling for en læge blev således ikke taget med under revideringen af dagsbefalingen.

Jeg foretager mig på den baggrund ikke videre vedrørende spørgsmålet om fremstilling af tre af de fire anholdte for en læge. Jeg forudsætter herved at ingen af betingelserne i dagsbefalingens pkt. 2f har været til stede i disse tilfælde. Om det fjerde tilfælde henviser jeg til det som jeg har anført straks nedenfor.

Jeg beder Politimesteren i Grønland om at oplyse hvorfor dagsbefalingen ikke blev ændret således som det forinden var meldt ud.

Politimesteren i Grønland har i brev af 16. oktober 2003 oplyst at der ved en beklagelig fejl ikke blev ændret ved den foretagne ændring af dagsbefalingen i marts 2001, således som det forinden var meldt ud.

Politimesteren har endvidere oplyst at punktet vedrørende lægefremstilling af spirituspåvirkede personer vil blive medtaget ved en kommende revidering af dagsbefalingen som politimesteren agter at foretage snarest.

Jeg har noteret mig det oplyste og beder politimesteren om at underrette mig når dagsbefalingen er ændret.

Det fremgår af anholdelsesprotokollen og af den udfyldte blanket at den anholdte i et tilfælde truede med at begå selvmord (anholdelsesprotokollens nr. 16/03). Heller ikke denne anholdte blev undersøgt af en læge inden han blev indsat i detentionen.

Jeg beder Politimesteren i Grønland om at oplyse hvorfor denne anholdte ikke blev undersøgt af en læge inden han blev indsat i detentionen.

7.8. Visitation

Ifølge dagsbefalingens pkt. 2c skal den anholdte underkastes en visitation. Ved visitationen skal den anholdte fratages alle genstande som kan benyttes til at volde skade på den pågældende selv, på andre personer eller på ting. Ved visitationen skal der foretages en fuldstændig undersøgelse af den anholdte.

Således som reglen er formuleret, angår denne ikke domfældte.

Af dagsbefalingen fremgår endvidere følgende (under pkt. 2c):

”Effekter, der fratages en anholdt, skal holdes adskilt fra effekter, der tilhører andre anholdte. Penge og værdigenstande skal noteres på en særskilt blanket, som er optrykt under bilag 2. Blanketten skal indsættes og opbevares i en særskilt brevordner.”

Blanketten indeholder ikke kun rubrikker til angivelse af oplysninger om det som fratages den pågældende, og den pågældendes kvittering for udleverede effekter og penge, men også rubrikker om tidspunktet for (eventuel) tilbageholdelse og grundlaget herfor og tidspunktet hvortil en eventuel tilbageholdelse er forlænget (”Frist”).

Blanketten bærer overskriften: ”Blanket vedrørende visitation, tilsyn mv. af anholdte, administrativt frihedsberøvede og tilbageholdte/afsonere, der indsættes i politiets detentioner”.

Blanketten synes således påtænkt anvendt også til tilbageholdte og domfældte.

Jeg beder på den baggrund Politimesteren i Grønland om at oplyse hvorfor personkredsen i bestemmelsen i dagsbefalingens pkt. 2c er begrænset til ”anholdte”.

Visitationen skal ifølge dagsbefalingens pkt. 2c foretages inden den pågældende indsættes i detentionen.

Det fremgår af blanketterne vedrørende de fire berusere at der i alle tilfælde har været foretaget visitation af de anholdte, og at dette er sket inden for ganske kort tid (senest 10 minutter) efter anholdelsen og umiddelbart forud for indsættelsen i detentionen.

Der er således på dette punkt forholdt i overensstemmelse med dagsbefalingen. Tilsvarende gælder bestemmelsen om notering af effekter der fratages den anholdte.

Der var i tre af de fire tilfælde intet at fratage den anholdte hvilket er angivet i blanketten med et minus. Af samme grund har den anholdte kun i det ene af de fire tilfælde kvitteret for udleverede effekter – ur og cigaretter (anholdelsesprotokollens nr. 16/03).

7.9. Tilsyn

Efter dagsbefalingens pkt. 2j skal tilsynet med benyttede detentionsrum ske så hyppigt som den indsattes tilstand gør det nødvendigt, og efter nedenstående retningslinjer:

”1. Politistationen i Nuuk.

Tilsyn med personer, der er indsat p.g.a. beruselse, skal så vidt muligt ske mindst 1 gang hver halve time.

Tilsyn med tilbageholdte (arrestanter) og domfældte skal ske som beskrevet nedenfor under pkt. 2.

2. Øvrige politidistrikter med detention og politistation i samme by.

Tilsyn skal udføres på en sådan måde og med en sådan hyppighed, at den indsattes sikkerhed tilgodeses i videst muligt omfang. Ved afgørelse af tilsynets hyppighed skal der ske en konkret vurdering af den indsattes tilstand, herunder om den indsatte er beruset eller eventuelt er selvmordstruet.

3. Detentioner i områder (bygder) uden fast politibetjening.

Tilsyn som beskrevet ovenfor under pkt. 2. forestås af reservepolitibetjent eller kommunefoged.”

Dagsbefalingens pkt. 2l om notatpligt er sålydende:

”Når det anførte tilsyn med detentionsanbragte personer er foretaget, skal det med angivelse af klokkeslæt og underskrift eller initialer på en særskilt blanket, som er optrykt under bilag 2, anføres, at tilsynet er ført. Blanketten skal indsættes og opbevares i en særskilt brevordner.

Iværksættelse af skærpet tilsyn med detentionsanbragte personer skal med angivelse af klokkeslæt for iværksættelse (og evt. aflysning) samt underskrift eller initialer påføres en særskilt blanket, som er optrykt under bilag 2. Omfanget af et skærpet tilsyn samt måden, hvorpå tilsynet føres, skal ligeledes påføres og fremgå af blanketten.

Ved distriktets eventuelle forelæggelse for embedet af spørgsmål om fremstilling af en detentionsanbragt for en læge eller iværksættelse af et skærpet tilsyn, skal distriktet og politimesterembedet udfærdige telefonnotat, medmindre sagen i det hele behandles på skriftligt grundlag.”

Overvågning af detentionsrum med tekniske hjælpemidler kan efter dagsbefalingens pkt. 2k anvendes som supplement til tilsyn ved personligt fremmøde, men kan ikke træde i stedet herfor.

Udgangspunktet er således at tilsyn skal ske ved personligt fremmøde. Selve detentionsanbringelsen udgør ikke et tilsyn.

Som nævnt under pkt. 7.4. er der af politiet i Qeqertarsuaq alene ført (individuelle) blanketter for berusere. Herudover har der i de perioder hvor der har været personer anbragt i detentionen, været ført "generelle" tilsyn med de personer som på et givet tidspunkt har været anbragt i detentionen. Dette er som nævnt sket på blankettens side 2 (tilsynsrubrikken).

7.9.1. Tilsyn med berusere

For en af beruserne er der i tilsynsrubrikken anført følgende vedrørende tilsynet med den indsatte (anholdelsesprotokollens nr. 11/03):

"Se side 6, jfr. afsonere."

Jeg forstår dette som en henvisning til side 6 af de i alt 20 sider med "generelle" tilsyn, jf. ovenfor.

At der i dette tilfælde ikke har været forholdt i overensstemmelse med dagsbefalingens pkt. 21, er beklageligt.

Da dette er et enkeltstående tilfælde, foretager jeg ikke videre vedrørende dette spørgsmål.

Ved undersøgelsen af spørgsmålet om iagttagelse af dagsbefalingens bestemmelser om tilsyn tages der i det følgende i alle tilfælde udgangspunkt i tidspunktet for indsættelsen i ("afgivelse til") detentionen. Dette tidspunkt fremgår i alle fire tilfælde af anholdelsesprotokollen og ligger tidsmæssigt 5-12 minutter efter anholdelsestidspunktet.

Første tilsynsnotat er i alle tilfælde tidsmæssigt forskelligt fra tidspunktet for indsættelsen i arresten/detentionen der som allerede nævnt ikke kan gøre det ud for et tilsyn.

Det første tilsyn er i to af de fire tilfælde foretaget inden for den første halve time efter indsættelse i arresten/detentionen. I to øvrige tilfælde blev det første tilsyn foretaget henholdsvis 5 timer og 15 minutter (anholdelsesprotokollens nr. 18/03) og 4 timer og 5 minutter (anholdelsesprotokollens nr. 16/03) efter indsættelsen i arresten/detentionen. I det sidste af disse tilfælde er det i anholdelsesprotokollen og på visitations- og tilsynsblanketten anført at den indsatte under/efter anholdelsen kl. 02.40 truede med at begå selvmord. Jeg har ovenfor under pkt. 7.7. stillet spørgsmål om samme sag for så vidt angår fremstilling for en læge.

Jeg beder Politimesteren i Grønland om at oplyse hvorfor der ikke blev ført tilsyn med den pågældende i nattens løb.

Som allerede nævnt er udgangspunktet i dagsbefalingen at tilsyn skal ske ved personligt fremmøde.

I den ovenfor nævnte sag (anholdelsesprotokollens nr. 16/03) blev den pågældende indsat i arresten/detentionen kl. 02.50 og løsladt kl. 07.50. Der blev foretaget to tilsyn hos den pågældende – kl. 06.55 og kl. 07.10. Kun det sidste tilsyn fandt sted ved personligt fremmøde.

Inden jeg foretager mere i den anledning, beder jeg Politimesteren i Grønland om en udtalelse om hvorvidt tilsynet med den pågældende indsatte har været ført i overensstemmelse med dagsbefalingens pkt. 2k.

I alle tilfælde er det med initialer angivet i tilsynsrubrikken hvem der har ført tilsynet ("MI"). Dette gælder også det tilfælde hvor tilsynene ikke har været ført på den individuelle blanket.

7.9.2. Tilsyn i øvrigt

Som nævnt har der været ført tilsyn også med andre indsatte end berusere. Der har ifølge anholdelsesprotokollen været anbragt domfældte i arresten/detentionen uden afbrydelse fra den 23. januar 2003 og frem til tidspunktet for inspektionen (på hvilket tidspunkt der var to domfældte anbragt i arresten/detentionen). Der har som nævnt ovenfor også været anbragt en tilbageholdt i tre uger fra den 24. januar 2003.

Der har ifølge de foreliggende oplysninger været ført (generelt) tilsyn med de anbragte i arresten/detentionen fra den 23. januar 2003 til den 3. marts 2003 og fra den 7. marts 2003 frem til tidspunktet for inspektionen. Tilsynene er ført på 20 sider. På datoerne 5., 6. og 7. april 2003 er der tilsyneladende ført tilsyn i to omgange (der er eksempelvis for den 5. april 2003 anført tilsyn kl. 17.05, 20.40, 22.05, 22.50 (side 7) og kl. 08.20, 13.10, 18.20, 23.30 (side 12)).

Jeg går ud fra at der på side 7 er en fejlskrivning for så vidt angår datoerne, og at de tilsyn der er anført på denne side, angår de tilsvarende datoer i marts måned 2003.

Jeg beder Politimesteren i Grønland om nærmere oplysninger herom.

Hvis min antagelse ovenfor er rigtig, mangler der oplysninger om tilsyn den 4. april 2003. Jeg henviser til at side 11 indeholder oplysninger om tilsyn i perioden fra den 28. marts til den 3. april og side 12 om tilsyn fra den 5. april til den 11. april 2003.

Jeg beder Politimesteren i Grønland om nærmere oplysninger om tilsynet med de detentionsanbragte den 4. april 2003.

8. Opfølgning

Jeg beder om at oplysningerne mv. fra Politimesteren i Grønland tilbagesendes gennem Justitsministeriet med henblik på at ministeriet kan komme med bemærkninger hertil.

Jeg har under pkt. 7.2. og 7.3. udtrykkeligt bedt Justitsministeriet om en udtalelse.

9. Underretning

Denne rapport sendes til stationslederen i Qeqertarsuaq, Politimesteren i Grønland, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Justitsministeriet, Det Grønlandske Kriminalforsorgsnævn, Rigspolitichefen og Folketingets Retsudvalg.

Lennart Frandsen

Inspektionschef